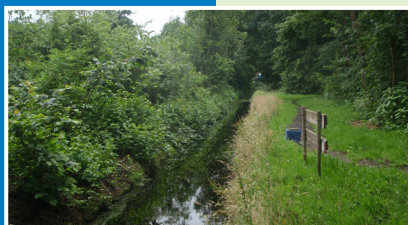

Effecten op beschermde soorten Activiteitenzone Giessenburg

Inventarisatie en effectbeoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming

P.H.N. Boddeke
F. van der Vliet
A. Kersbergen
R.R. Smits

Bureau Waardenburg
Ecologie & landschap

Effecten op beschermde soorten Activiteitenzone Giessenburg Inventarisatie en effectbeoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming

P.H.N. Boddeke
F. van der Vliet
A. Kersbergen
R.R. Smits

Status uitgave: eindrapport

Rapportnummer: 16-189
Projectnummer: 16-282
Datum uitgave: 26 november 2016
Foto's omslag: R.R. Smits, A. Kersbergen Bureau Waardenburg bv
Projectleider: ing. P.H.N. Boddeke
Naam en adres opdrachtgever: Gemeente Giessenlanden
M. van Dooren
Groeneweg 33, 4223 ME Hoornaar
Referentie opdrachtgever: gunning per mail B. Van der Vegte, dd. 11 april 2016.
Akkoord voor uitgave:
drs. G.F.J. Smit,

Paraaf:

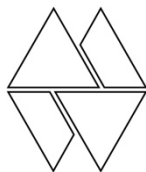
Graag citeren als: Boddeke, P.H.N., F. Van de Vliet, A. Kersbergen & R.R. Smits, 2016. Effecten op beschermde soorten Activiteitenzone Giessenburg
Inventarisatie en effectbeoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming
Bureau Waardenburg Rapportnr. 16-189. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Trefwoorden: Gemeente Giessenlanden, Giessenburg, Activiteitenzone, sportvelden, park Wet Natuurbescherming, heikikker, gewone dwergvleermuis, paarverblijfplaats.

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv.
Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Giessenlanden

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

De gemeente Giessenlanden ontwikkelt een plan voor herinrichting van de Activiteitenzone in Giessenburg. Deze ingreep kan effecten hebben op beschermde soorten planten en dieren.

De Gemeente Giessenlanden heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om effecten, als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden, op beschermde soorten in beeld te brengen.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

Paul Boddeke	projectleiding, rapportage, veldwerk heikikker
F. van der Vliet	veldwerk vleermuizen
R.R. Smits	veldwerk vogels met jaarrond beschermde nestplaats
A. Kersbergen	veldwerk vis

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

Vanuit Gemeente Giessenlanden werd de opdracht begeleid door de heren Bart van der Vegte en Maarten van Doren en mevrouw Rianne Busio. Wij danken hen voor de prettige samenwerking.

Veldonderzoek is altijd een momentopname. Bureau Waardenburg waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding en doel.....	7
1.2 Aanpak effectbepaling Wet natuurbescherming.	7
1.3 Verantwoording	8
2 Plangebied en ingreep.....	9
2.1 Het plangebied.....	9
2.2 De ingreep.....	12
2.3 Planning van de werkzaamheden	13
2.4 Doel en belang.....	14
3 Voorkomen van beschermde soorten planten en dieren	15
3.1 Methodiek veldonderzoek.....	15
3.2 Resultaten	16
4 Effecten op beschermde flora en fauna.....	20
4.1 Effecten op de heikikker	20
4.2 Vleermuizen	20
4.3 Overige soorten	21
5 Conclusies en aanbevelingen	22
5.1 Overtreding verbodsbepalingen	22
5.2 Maatregelen om schade te voorkomen, te beperken en te compenseren	22
5.3 Aanbevelingen vanuit de zorgplicht bij uitvoering van de werkzaamheden	23
5.4 Aanbevelingen vanuit de zorgplicht voor inrichting van het park en begroeiing op en rond parkeerplaatsen	23
6 Literatuur.....	24
Bijlage 1 Kader Wet natuurbescherming	26

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Giessenlanden ontwikkelt een plan voor herinrichting van Park Giessenburg en de sportterreinen. Als onderdeel van het plan worden onder andere delen van de bestaande beplanting gekapt, water gegraven, water gedempt en wordt de oude sportkantine op termijn gesloopt en vervangen door een nieuwe.

Het plan zal na 2016 worden uitgevoerd. Daarom zal bij uitvoering rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Wet natuurbescherming. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet en zal per 1 januari 2017 in werking treden.

In dit rapport wordt verslag gedaan van een inventarisatie naar de betekenis van het plangebied voor beschermde soorten.

Het doel is om te bepalen of de ingreep kan leiden tot overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Als dat het geval is, wordt bepaald of er maatregelen mogelijk zijn om overtreding te voorkomen, of er een vrijstelling geldt of onder welke voorwaarden ontheffing kan worden aangevraagd en verkregen.

1.2 Aanpak effectbepaling Wet natuurbescherming.

Bij de uitvoering van ingreep zal rekening moeten worden gehouden met het huidige voorkomen van beschermde soorten planten en dieren. Als de voorgenomen ingreep leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming moet worden verkregen (zie bijlage 1).

Dit rapport beschrijft de effecten van de ingreep op beschermde en/of bijzondere soorten planten en dieren. In dit rapport wordt ingegaan op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten planten en dieren komen mogelijk of zeker voor in de invloedssfeer van ingreep.
- Welke effecten op beschermde soorten heeft de ingreep?
- Kunnen de effecten een wezenlijke negatieve invloed op soorten hebben?
- Worden verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden? Zo ja, welke?
- Moet hiervoor ontheffing worden aangevraagd?
- Zijn er mogelijkheden voor mitigatie (vermindering) en compensatie van schade aan beschermde soorten?

1.3 Verantwoording

De toetsing is een effectbepaling en -beoordeling op basis van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de voorgenomen ingreep. De toetsing is opgesteld op basis van het 2016 de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Het plangebied is naar aanleiding van resultaten van bronnenonderzoek (Boddeke, 2013 en de NDFF) tussen maart en oktober 2016 geïnventariseerd op het voorkomen van een aantal (strikt) beschermde soorten. De inventarisaties zijn uitgevoerd conform de daarvoor gebruikelijke inventarisatiemethodieken.

Het onderzoek is uitgevoerd door medewerkers van Bureau Waardenburg. Deze zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is door Certiked ISO gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2008.

De conclusie in dit rapport is gebaseerd op gegevens van 2016. De gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot 2019. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na drie kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

2 Plangebied en ingreep

2.1 Het plangebied

De Activiteitenzone Giessenburg grenst aan de zuidoostkant van de woonwijken van Giessenburg, in de Gemeente Giessenlanden (Figuur 1). De huidige activiteitenzone (Figuur 2) is aangelegd in de jaren '70 van de 20ste eeuw en omvat een parkzone waarbinnen een sportveldencomplex (tennis en voetbal met kantinegebouwen), brandweergebouw, elektriciteitshuisjes, openluchtwembad, parkeerterreinen, een crossbaan, mountainbikeparcours en een klein volkstuinencomplex zijn gelegen.

Het parkdeel maakt ongeveer de helft van de oppervlakte uit.

De bodem bestaat uit een kleilaag (op veen) en is voedselrijk. Het omvat bosplantsoen voornamelijk bestaande algemene loofboomsoorten en met een ondergroei van algemene (aangeplante) struiksoorten, zoals braam, en kruiden van voedselrijke omstandigheden. Op enkele locaties zijn takkenrillen aanwezig in het bosplantsoen. Het mountainbikeparcours loopt door de bosplantsoenstroken en is niet meer dan een bandenspoor.

Tussen de stroken bosplantsoen liggen gazons zonder bijzondere soorten.

Binnen de parkzone ligt één bredere watergang; de beschoeide Doetse Vliet. Langs de randen en in het park lopen smallere sloten, waarvan de meeste beschaduwd zijn en waar veel blad in valt. Aan de noordgrens van het plangebied, met aan de andere kant grasland, is een sloot met een goed ontwikkelde watervegetatie aanwezig. In het park zijn twee ronde vijvers die in verbinding staan met de sloten en een kleinere poel die met een smalle pijp in verbinding staat met de sloten. De vijvers en poel hebben een goed ontwikkelde oeverbeplanting en in het water. Door de parkzone loopt een netwerk van verharde paden. Aan de zuidkant ligt een klein asfaltveldje met een hangplek voor jongeren.

Figuur 1 Ligging Activiteitenzone Giessenburg (rood omcirkeld). Ondergrond: Data by OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

Van der Padt & Partners
ARCHITECTEN
Boerderijweg 10, 3381 AC Giessenburg
0184 403490 | 0184 403491 | www.vanderpadt.nl

BESTAANDE SITUATIE
ACTIVITEITENZONE KERKWEW GIESSENBRUG

SCHAAL: 1:1000
FORMAAT A1

Figuur 2 Ligging Activiteitenzone Giessenburg (rood omlijnd). Deelgebieden: voetbalclub (groen), noordelijke bosplantsoenstrook/Doetse Vliet/Volkstuinen (geel), middelste parkzone (oranje) en oostelijke parkzone (blauw). Bron: Gemeente Giessenburg.

Foto 1 Bosplantsoenstrook aan westzijde van het parkdeel (Foto: R. Smits).

Foto 2: Spechtenholte in els aan oostzijde van het parkdeel (Foto: R. Smits).

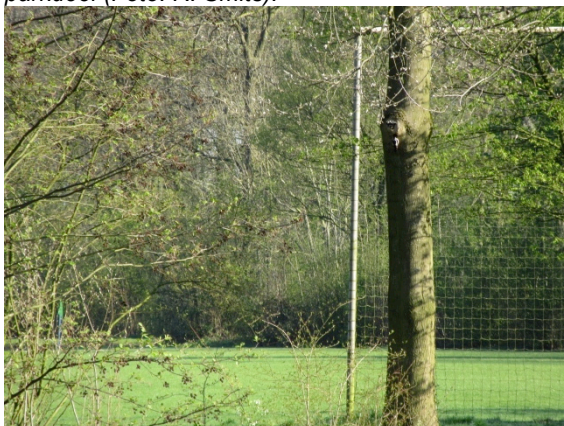

Foto 3: Zicht op het oefenveld van F.C. Peursum (Foto: R. Smits).

Foto 4: De Doetse Vliet, en bosplantsoenstrook aan de linkerzijde, volkstuinten aan de rechterzijde. De bosschage aan de horizon is de noordelijke bosplantsoenstrook (Foto: A. Kersbergen).

Foto 5: Kroeskarper, gevangen in de vijver in het parkdeel (Foto: A. Kersbergen)

Foto 6: Sloot en bosplantsoenstrook in het parkdeel nabij het zwembad (Foto: A. Kersbergen).

2.2 De ingreep

Deelgebied voetbalvereniging (groen in figuur 3).

Bij de voetbalvereniging verdwijnt het zuidelijke grasveld. Op die locatie komt een sporthal, een nieuwe voetbalkantine en een uitbreiding van een van de twee parkeerplaatsen. Het middelste veld (veld 1) is voorzien van kunstgras, in het kader van de ingreep wordt het oostelijke veld (veld 2) ook voorzien van kunstgras.

Aan de westkant van het voetbalterrein verdwijnt de bestaande voetbalkantine en een deel van de daar aanwezige parkeerplaats. Er wordt een nieuw verlicht kunstgrasveld aangelegd op de plaats van het huidige onverlichte oefenveld (gras) en op de plaats van de parkeerplaats komt een kleiner nieuw oefenveld (kunstgras / gras). De ingreep omvat derhalve ook de aanleg van (meer) nieuwe lichtmasten dan in de huidige situatie aanwezig zijn.

Deelgebied parkstrook midden (oranje in figuur 4).

De twee bestaande vijvers worden vergroot. Daarbij gaat de bestaande oeverzone verloren en een deel van het omliggende gazon en padenstructuur.

Er wordt een beachvolley-veld aangelegd met verenigingsgebouw op een plek die nu bestaat uit een deels beschaduwde sloot, bosplantsoen en gazon. Om dit te realiseren wordt een deel van de huidige sloot gedempt, bomen en struiken gekapt en verdwijnen oppervlaktes gazon.

Het bestaande asfaltveldje met hangplek aan de zuidrand verdwijnt en wordt beplant met bosplantsoen. Er wordt een nieuw asfaltveldje voor jongeren aangelegd in het grootste gazon.

Deelgebied oostelijke parkstrook (blauw in figuur 4)

Er wordt een grote nieuwe vijver aangelegd op de plaats van een sloot, bosplantsoen en enkele vrijstaande bomen, delen van het gazon, de bestaande crossbaan en delen van de padenstructuur. In het bosplantsoen en het bestaande gazon wordt een nieuwe fietscrossbaan aangelegd.

In de noordoosthoek wordt een onverhard deel van de parkeerplaats omgevormd tot bosplantsoen. De bestaande onverlichte parkeerplaats wordt uitgebreid naar het zuiden en blijft onverlicht. Bij de uitbreiding verdwijnen delen van het huidige gazon, pad en bosplantsoen. Een deel van het nieuwe parkeerterrein wordt zo ingericht dat het kan worden gebruikt als ijsbaan. Deze ijsbaan/parkeerplaats wordt aangelegd in een huidig bosplantsoen.

Mountainbikeroute

Het mountainbikespoor door het bosplantsoen wordt niet uitgebreid en alleen plaatselijk verlegd waar dat vanwege de herinrichting van het park noodzakelijk is.

De terreinen en gebouwen van de tennisvereniging, brandweer en het zwembad blijven ongewijzigd. Binnen de bosplantsoenstrook en volkstuintenstrook en de Doetse Vliet veranderd niets.

Figuur 3 Plan voor de herinrichting van de Activiteitenzone Giessenburg (bron: gemeente Giessenlanden).

Deze ingreep kan omschreven worden als ingreep in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Gebruik van een door de minister goedgekeurde gedragscode voor de betreffende ingreep is niet aan de orde.

Voor het uitvoeren van de ingreep geldt een vrijstelling voor een aantal beschermde soorten amfibieën en zoogdieren (zie bijlage 1).

2.3 Planning van de werkzaamheden

De werkzaamheden worden uitgevoerd na 2017.

GEGEVENS GEMEENTE p.m.

Wanneer gaat het gebeuren?

Vermeldt in welk jaar de werkzaamheden zijn gepland van 20xx tot 20xx. De uitvoering neemt x maanden/jaren in beslag etc.

2.4 Doel en belang

AAN TE LEVEREN DOOR GEMEENTE

Dwingende reden van groot openbaar belang

Aan te leveren door de Gemeente

Toelichting

Verblijfplaatsen van vleermuizen worden beschermd volgens de Wet natuurbescherming. In deze wet is de Europese habitatrichtlijn opgenomen. Deze verbied aantasting van verblijfplaatsen (artikel 3.5.4 in de Wet Natuurbescherming). Gedeputeerde Staten (van Provincie Zuid-Holland) kan ontheffing of vrijstelling verlenen indien (artikel 3.8.5) indien.

a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b) zij is nodig

a) Alternatief

Waarom wordt de sportkantine gesloopt? Waarom blijft hij niet gewoon, of wordt hij niet gerenoveerd?

b) Belang

Het derde in de wet (3.8.5) genoemde belang zou hier aan de orde kunnen zijn: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Het werkt het beste om daarbij naar bestaande stukken te verwijzen.

In dit geval zijn volksgezondheid (verwijzen naar landelijke of provinciale nota's die het belang van stimuleren van sporten en lichaamsbeweging bepleiten) en/of het belang van het leefbaar houden van kleine kernen (door het bieden van goede voorzieningen) mogelijke motivaties.

3 Voorkomen van beschermde soorten planten en dieren

3.1 Methodiek veldonderzoek

Tijdens de gemeentebrede quick-scan van het gemeentegroen in 2013 (Boddeke, 2013) is vastgesteld dat bomen binnen de Activiteitenzone potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats, dat de groenstrook aan de noordkant van het park (en mogelijk ook andere delen) leefgebied vormt voor de heikikker en dat de vijvers betekenis hebben voor Rode lijstsoort kroeskarper. De te slopen sportkantine is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. In 2016 zijn de hieronder aangegeven inventarisaties uitgevoerd.

Vissen

Op 30 juni 2016 zijn de vijvers uit het onderzoeksgebied intensief bevist met behulp van een steeknet.

Amfibieën

De aanwezigheid van de heikikker is conform de Soortenstandaard Heikikker (RVO, 2014) onderzocht door luisteren naar roepende dieren en de aanwezigheid van eiklompjes in het water in maart/begin april 2016 (twee bezoeken) en het zoeken naar wegspringende juveniele- en volwassen dieren in juni 2016. Daarnaast is gelet op eieren, larven en volwassen dieren tijdens de uitvoering van andere bezoeken in april, mei, juni, juli en augustus.

Vleermuizen

Op basis van de richtlijnen van het vleermuisprotocol 2013 zijn vijf bezoeken uitgevoerd om de mogelijke functies als foerageergebied (3 bezoeken), kraamverblijfplaatsen, paar- en winterverblijfplaatsen nader te onderzoeken (zie tabel 3.1 voor exacte bezoekdata en weersomstandigheden). Er is bij het vleermuisonderzoek gebruik gemaakt van een batdetector van het type Petterson D240x, voorzien van opname apparatuur (Edirol R04). Geluidsopnames van lastig van elkaar te onderscheiden soorten zijn met het programma BatSound gedetermineerd. De onderzoeker heeft daarnaast ook een led-zaklamp, waarmee zwermgedrag kan worden vastgesteld.

Tabel 3.1: bezoekdata, weersomstandigheden en type inventarisatieronde van het vleermuisonderzoek.

<i>Datum en type bezoek</i>	<i>Tijd</i>	<i>Weersomstandigheden (temperatuur, windrichting, mate van bewolking, neerslag)</i>	<i>Foerageer- gebied</i>	<i>Kraamverbl</i>	<i>Paarverblijf plaats</i>
20-5, avondbezoek	21.30-23.30	12 graden, ZW 3, 7/8 bewolkt, droog	x		
10-6, avondbezoek	22.00-00.00	18 graden, NO 1, bewolkt, droog	x	x	
11-7 ochtendbezoek	03.15-05.15	15 graden N4, 1/8 bewolkt, droog	x	x	
19-8 avondbezoek	21.30-23.30	18 graden ZW 4, 6/8 bewolkt, droog			x
19-9 avondbezoek	19.30-21.45	18 graden Z2, 2/8 bewolkt, droog			x

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Op 18 april is een veldbezoek uitgevoerd waarbij de aanwezigheid (en het gebruik) van grotere nesten door (roofvogels) in beeld is gebracht. De inspectie is uitgevoerd in de periode voordat de bomen in blad kwamen te staan. Tijdens alle andere dag, ochtend en nachtbezoeken in de periode april-september is gelet op aanwezigheid van in gebruik zijnde jaarrond beschermde nestplaatsen en bijbehorende vogelsoorten.

Overige soortgroepen

Tijdens de bevissing met steeknet zijn waterplanten geïnspecteerd op aanwezigheid van de platte schijfhoren. Tijdens de veldbezoeken die plaatsvonden in het kader van de diverse inventarisaties is steeds op gelet op het gebruik van het plangebied door andere soorten, zoals beschermde planten, grondgebonden zoogdieren, vlinders en algemene vogelsoorten.

3.2 Resultaten

Planten

Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde plantensoorten.

Tijdens geen van de veldbezoeken zijn beschermde plantensoorten aangetroffen. Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor de beschermde soorten.

Ongewervelden

Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde ongewervelden.

De uit de regio bekende platte schijfhoren is niet aangetroffen in de watervegetatie binnen te vergraven watergangen in het plangebied. Voor andere beschermde ongewervelde soorten ontbreekt geschikt biotoop.

Vissen

Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde vissoorten.

Uit de bevissing met steeknet bleek (zoals in 2013) dat kroeskarper aanwezig is in de twee vijvers in het plangebied. Daarnaast zijn de blankvoorn, ruisvoorn, tiendoornige stekelbaars, baars en zeelt aangetroffen. Uit de Doetse Vliet zijn waarnemingen bekend van de snoek, kleine modderkruiper en bittervoorn (Boddeke, 2013). Laatstgenoemde twee soorten zijn onder de Wet natuurbescherming alleen beschermd in Habitatrichtlijngebieden die zijn aangewezen voor de soorten. Het plangebied is geen Habitatrichtlijngebied. De smalle, beschaduwde en bladrijke sloten binnen het park hebben nauwelijks betekenis voor vis.

Amfibieën

Uit de NDFF zijn uit de polderdelen op meer dan een kilometer afstand zuidelijk van het plangebied een aantal recente waarnemingen van heikikkers bekend. In 2006 zijn waarnemingen van de heikikker gedaan uit de poldersloten op enige afstand ten oosten en zuidoosten van het plangebied (Boddeke, 2013).

In de oeverzone van de noordelijke parkstrook zijn in 2013 waarnemingen gedaan van volwassen heikikkers (Boddeke, 2013).

Tijdens het avondbezoek begin april 2016 bleek dat twee roepende heikikkers aanwezig waren in de sloot op de grens tussen de noordelijke groenstrook en het agrarisch gebied. Nadien zijn op en rond deze locatie geen eiklumpen of larven aangetroffen. Bij de andere bezoeken zijn geen waarnemingen gedaan van de juveniele dieren of volwassen dieren. Geconcludeerd kan worden dat de grenssloot nog steeds betekenis heeft als onderdeel van het leefgebied en voortplantingswater voor ten hoogste enkele dieren. Het overgrote deel van de populatie leeft elders verspreid door de polder.

De groenstrook is geschikt als overwinteringslocatie voor de waargenomen heikikkers. De dieren kunnen de oeverzones van de grenssloot en andere sloten in het aangrenzende agrarisch gebied gebruiken als leefgebied.

Rugstreeppad komt voor in de omgeving op ongeveer een kilometer afstand (Boddeke, 2016 in prep). Het plangebied vormt geen geschikt landhabitat voor rugstreeppad. De grenssloot die gebruikt wordt door heikikkers is in potentie ook geschikt voor de rugstreeppad, maar de soort is er niet aangetroffen. Tijdens de inventarisatierondes voor de heikikker en later in het jaar voor vleermuizen is een groot rugstreeppaddenkoor vastgesteld in een serie kavelslootjes in het weilandengebied ten noordoosten van het plangebied op ongeveer een kilometer afstand. Deze dieren vinden hun overwinteringslocaties vermoedelijk in tuinen en erven aan de buitenrand van Giessenburg.

Tijdens de voorjaarsbezoeken bleek dat de vijvers in het plangebied gebruikt worden als voortplantingswater door de gewone pad. De bosplantsoenstroken vormen geschikt landhabitat en overwinteringshabitat. Tijdens andere bezoeken zijn enkele

bastaardkikkers aangetroffen. De dicht begroeide oeverzones van de vijvers hebben ook potentie voor kleine watersalamander als voortplantingswater.

Reptielen

Er zijn geen reptielen bekend uit de regio van het plangebied. Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor de uit Nederland bekende reptielsoorten. Aanwezigheid van reptielen kan worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

De parkstrook vormt geschikt leefgebied voor algemene muizensoorten zoals bosmuis, rosse woelmuis, gewone bosspitsmuis en huisspitsmuis. Ook voor egel en kleine marterachtigen vormt het park een geschikt leefgebied. De aanwezigheid van deze soorten is niet nader onderzocht. Voor deze soorten verleend Provincie Zuid-Holland vrijstelling van ontheffingsplicht bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

De drie in het park aanwezige boomholtes worden niet gebruikt door vleermuizen. Bij bebouwing zijn ook geen kraam- of zomerverblijfplaatsen aangetroffen. Het plangebied heeft geen functie als kraam- of zomerverblijfplaats voor de waargenomen vleermuissoorten.

In september is één baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen nabij de te slopen voetbalkantine. Aangenomen kan worden dat het dier zijn paarverblijfplaats heeft in het clubgebouw van de voetbalvereniging..

Foerageergebied

Tijdens de bezoeken in mei, juni en juli is uitgebreid gekeken naar het gebruik van het plangebied als foerageergebied en vliegroute. Daarbij is ook het aanliggende nieuwbouwwijkje meegenomen.

Tijdens de avondbezoeken in mei en juni vlogen in totaal 10 gewone dwergvleermuizen rond in het plangebied, bij het bezoek in juli vlogen 47 exemplaren rond (dubbeltellingen niet uitgesloten, dus houd het maar op enkele tientallen exemplaren).

De meest gebruikte foerageerplaatsen bleken de parkeerterreinen (5 tot 10 exemplaren) bij de voetbal- en tennisvereniging, de twee grote vijvers in het park (tot 10 dieren) en het fietspad achter de tennisvereniging (1 tot 4 exemplaren). Het nieuwbouwwijkje bleek niet gebruikt te worden als foerageergebied. Het viel op dat foeragerende gewone dwergvleermuizen vrij laat in het plangebied aankwamen en vrij vroeg weer vertrokken.

Gewone dwergvleermuizen hebben buiten de kraamperiode een leefgebied dat zich tot ongeveer 5 km van de verblijfplaats uitstrekt. Binnen de kraamperiode blijven de zogende vrouwtjes binnen een afstand van 2,5- 3 km foerageren (soortenstandaard gewone dwergvleermuis, 2011).

Het is aannemelijk dat er zich binnen de bebouwing van Giessenburg en het binnen de straal van 2,5-3 km gelegen Giessen-Ouderkerk en Schelluinen enkele (kraam)verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. Voor deze dieren vormt de activiteitszone met name in de kraamperiode een van de belangrijkere foerageergebieden, vermoedelijk samen met de boomrijke omgeving van de rivier De Giessen, enkele hoeken met boomgaarden en met singels omzoomde weilanddelen achter woningen langs de Giessen en enkele boomgaarden en met singels omzoomde weilanddelen nabij de A15.

Er zijn twee foeragerende laatvliegers waargenomen tijdens het bezoek in mei. Tijdens de overige bezoeken zijn geen laatvliegers aangetroffen. Het plangebied heeft geen essentiële functie als foerageergebied voor de lokale populatie.

In juli zijn twee foeragerende ruige dwergvleermuizen waargenomen. Tijdens de overige bezoeken zijn geen exemplaren aangetroffen. Het plangebied heeft geen essentiële functie als foerageergebied voor de lokale populatie.

In juli is een foeragerend exemplaar van rosse vleermuis waargenomen. Tijdens de overige bezoeken zijn geen rosse vleermuizen aangetroffen. Het plangebied heeft geen essentiële functie als foerageergebied voor de lokale populatie.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats¹

Het plangebied heeft geen betekenis als nestplaats of essentieel onderdeel van een foerageergebied van een soort met een jaarrond beschermde nestplaats.

Tijdens het veldbezoek in april zijn bezette nesten aangetroffen van zwarte kraai (1x), ekster (2x) en grote bonte specht (1x). Daarnaast zijn twee onbezette boomholtes aangetroffen en zeven onbezette kraaien- en eksternesten.

Bij latere bezoeken zijn geen broedgevallen of losse waarnemingen gedaan van (roof)vogels met een jaarrond beschermde nestplaats.

Overige vogelsoorten

De parkbeplanting in het plangebied vormt geschikt leefgebied en broedgelegenheid voor diverse algemene broedvogelsoorten van parken en erven als vink, zwartkop, groenling, winterkoning, merel, ekster, houtduif en vele andere.

Tijdens het avondbezoek in mei is een foeragerende kerkuil aan de rand van het plangebied. Tijdens het bezoek in juni is waargenomen dat de beplanting nabij de sportkantine gebruikt werd als slaapplek door tientallen kauwtjes en enkele zwarte kraaien.

¹ Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

4 Effecten op beschermde flora en fauna

4.1 Effecten op de heikikker

Aanbod aan verblijfplaatsen

De inrichting van de sloot en haar oevers (voortplantingswater en landhabitat) en de noordelijke beplantingsstrook (overwinteringslocatie) blijven ongewijzigd. Als gevolg van de ingreep verandert er daardoor niets aan het aanbod aan verblijfplaatsen.

Effect op kwaliteit verblijfplaatsen

De kwaliteit van de verblijfplaatsen verandert niet, omdat de inrichting en het gebruik van zowel de sloot als de bosstrook niet veranderen. Ook het peilbeheer blijft hetzelfde.

4.2 Vleermuizen

Aanbod aan verblijfplaatsen

Als gevolg van de ingreep verdwijnt op termijn één paarverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis ter plaatse van het clubgebouw van de voetbalvereniging.

Aanbod en kwaliteit van het foerageergebied

In de huidige situatie zijn de verlichte parkeerplaatsen een foerageerplaats voor gewone dwergvleermuizen.

De voornaamste uitbreiding van de parkeerplaatsen vindt plaats op wat nu nog één van de sportvelden is. Binnen de nieuwe parkeerplaatsen worden (veel) meer nieuwe bomen geplant dan er weg gaan. In potentie vormen de nieuwe parkeerplaatsen een geschikter onderdeel van het foerageergebied dan de huidige situatie.

De daadwerkelijke geschiktheid van de nieuwe parkeerplaats hangt mede af van de manier waarop het terrein verlicht gaat worden. Daarvoor worden enkele aanbevelingen gedaan in paragraaf 5.2

Het grootste deel van de beplanting rond de huidige parkeerplaatsen blijft bestaan en kan zijn functie blijven vervullen.

Als gevolg van de ingreep verdwijnen op diverse plaatsen in de parkzone delen en deeltjes van het bestaande bosplantsoen, enkele individuele bomen en gazon. De groenstructuur blijft echter in de basis gehandhaafd en zijn er ook enkele locaties waar nieuw groen geplant wordt.

Op de enige locatie waar een groter deel van het bosplantsoen verdwijnt (dat overigens geen grote betekenis heeft als foerageergebied), worden waterpartijen gerealiseerd. Als die waterpartijen voorzien worden van ecologische oevers, kan de betekenis van het plangebied als foerageergebied gelijk blijven of zelfs verbeteren.

De parkzones blijven onverlicht.

De parkzones blijven geschikt als belangrijk onderdeel van het foerageergebied van de lokale gewone dwergvleermuispopulatie.

4.3 Overige soorten

Algemene vissoorten & algemene amfibiesoorten

Als gevolg van de ingreep worden wateren vergraven en gedempt die betekenis hebben voor algemene vissoorten en amfibieën en voor Rode lijst soort kroeskarper.

Omdat uiteindelijk meer oppervlakte water terug komt dan momenteel het geval is, is het effect van de ingreep netto positief voor vis en algemene amfibiesoorten.

Wel worden aanbevelingen gedaan in paragraaf 5.3 vanuit de zorgplicht om schade aan individuen te voorkomen. Ook worden enkele aanbevelingen gedaan voor vleermuizen die ook gunstig kunnen uitpakken voor vis en amfibiesoorten.

Algemene zoogdiersoorten

Voor algemene grondgebonden zoogdiersoorten gaan stroken leefgebied in de bosplantsoenstroken verloren. Er komen minder nieuwe bosplantsoenstroken terug, maar mogelijk wel oeverzones die bijdragen aan een gevarieerder leefgebied dan in de huidige situatie aanwezig is. Vanuit de zorgplicht worden aanbevelingen gedaan in paragraaf 5.3 om onbedoelde schade aan dieren te voorkomen.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Overtreding verbodsbepalingen

De conclusies zijn opgesteld op basis van de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

- Als gevolg van het slopen van de voetbalkantine verdwijnt een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis (overtreding artikel 3.5, lid 4, verbod op vernielen en beschadigen van voortplantingsplaatsen en rustplaatsen). Hiervoor dient ontheffing te worden aangevraagd. Een ontheffing wordt verleend wanneer afdoende compenserende- en mitigerende maatregelen getroffen worden (zie 5.2).
- Als gevolg van de herinrichting van het park wordt de functie van het park als belangrijk onderdeel van het foerageergebied van de lokale gewone dwergvleermuispopulatie niet aangetast indien de verlichting er op is afgestemd (zie 5.2).
- Bij het verwijderen van de beplanting in plangebied moet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. In de beplanting (zowel, bomen, oevers als het gras) kunnen algemene vogelsoorten tot broeden komen.
- De watergangen en beplanting in het plangebied hebben betekenis voor algemene soorten vissen, amfibieën en zoogdieren. Voor deze soorten geldt een vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ingrepen.
- Als gevolg van de ingreep wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de aangetroffen beschermde soorten.

5.2 Maatregelen om schade te voorkomen, te beperken en te compenseren

Paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis

De soortenstandaard Gewone dwergvleermuis (RVO, 2014) geeft aan dat:

- Voor elke aan te tasten of te verwijderen verblijfplaats moeten minimaal vier alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn die voor minimaal eenzelfde aantal gewone dwergvleermuizen dezelfde functie kunnen vervullen als de oorspronkelijke plaats.
- De nieuwe permanente verblijfplaatsen kunnen worden opgenomen in de nieuw te bouwen voetbalkantine of andere geschikte locaties.

Alternative locaties worden gevormd door gebouwen die gehandhaafd blijven (brandweergebouw, tennisclub en/of bomen in het park).

- De vleermuiskasten dienen uiterlijk 6 maanden voorafgaande aan de sloop te worden geplaatst.

- De sloop van het pand dient plaats te vinden in de periode half april-half juli (buiten de paarperiode en winterrust van de gewone dwergvleermuis).

Foerageergebied gewone dwergvleermuis

Om de functie als potentieel belangrijk onderdeel van foerageergebied van de lokale populatie gewone dwergvleermuizen te waarborgen zijn de volgende maatregelen nodig.

- Breng op de nieuwe parkeerplaats geen of zeer spaarzaam verlichting aan en kies voor verlichting die weinig strooilicht veroorzaakt. Stel het verlichtingsplan op in samenspraak met een vleermuisdeskundige.

5.3 Aanbevelingen vanuit de zorgplicht bij uitvoering van de werkzaamheden

- Rooi beplanting buiten het broedseizoen. Houdt daarbij rekening met laat- en vroeg broedende soorten als houtduif, zwarte kraai en ekster.
- Let bij het rooien op eventuele egels in de ondergroei. Verplaats ze naar een vergelijkbare locatie in het park.
- Verwerk indien mogelijk de gerooide beplanting in de vorm van takkenrillen in het park. Deze bieden dekking voor fauna.
- Laat enkele dagen zitten tussen het rooien van beplanting en grondwerkzaamheden, zodat muizen in de gelegenheid zijn om het terrein te verlaten.
- Vergroot de waterpartijen in de periode september-maart.
- Schoon direct voorafgaande aan het vergroten van watergangen de oeverzone op. Zet eventueel meegeschepte vis en amfibieën terug in een rustig deel van het slotenstelsel dat niet vergraven wordt.

5.4 Aanbevelingen vanuit de zorgplicht voor inrichting van het park en begroeiing op en rond parkeerplaatsen

- Kies bij de nieuwe beplanting voor inheemse boomsoorten. Daar komen meer insecten op af dan op uitheemse beplanting.
- Plant waar mogelijk onderbegroeiing van inheemse struiksoorten aan.
- Voorzie de te vergroten waterpartijen van ecologische oevers, zodat een oevervegetatie kan ontstaan die leefgebied kunnen vormen voor insecten die voedsel vormen voor vleermuizen. Ecologische oevers vormen ook onderdeel van het leefgebied van algemeen voorkomende soorten zoogdieren.
- Leg de breedste ecologische oevers aan de noordkant van de waterpartijen; deze zijde vangt de meeste zon, waardoor daar de kans op een goede overbegroeiing het hoogst is.

6 Literatuur

- Boddeke, P.H.N., 2016 (in prep). Effecten op beschermde soorten Doetse Vliet. Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet en Wet natuurbescherming. Rapport nr. 16-146. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Boddeke, P.H.N., 2013. Omgaan met beschermde soorten bij groenbeheer, Gemeente Giessenlanden. Implementatie van de gedragscode groenbeheer Flora- en faunawet. Rapport nr. 14-057 Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Netwerk Groene Bureaus, Dienst Regelingen & De Zoogdiervereniging, 2013, Vleermuisprotocol 2013.
- NDFF (20 oktober 2016 geraadpleegd)
- RVO, 2014. Soortenstandaard Heikikker, *Rana arvalis*. Versie 2.0, december 2014.
- RVO, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 2.0, december 2014.

Bijlage 1 Kader Wet natuurbescherming

1.1 Inleiding

Vanaf 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (kortweg: Wnb) in werking. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Met de inwerkingtreding van de Wnb zijn de provincies het bevoegde gezag voor de ontheffing- en vergunningverlening voor plannen en projecten en voor het vaststellen van vrijstellingsregelingen. Bij provincie overschrijdende projecten is dit de minister van EZ.

Deze bijlage vat het wettelijk kader samen voor toetsing van ruimtelijke ingrepen en andere handelingen. In paragraaf 1.2 komen algemene bepalingen van de wet aan de orde. Gebiedsbescherming is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden' en is hier samengevat in paragraaf 1.3. De bescherming van soorten is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 3 Soorten' en in deze bijlage samengevat in paragraaf 1.4. De bescherming van bomen en bos is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 4 Houtopstanden, hout en houtproducten'. Dit laatste hoofdstuk en andere onderdelen van de Wnb zoals jacht, schadebestrijding, overlastbestrijding, faunabeheer en omgang met exoten maken geen deel uit van deze bijlage.

1.2 Algemene bepalingen

Art 1.10 De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Art 1.11 Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorgplicht houdt in elk geval in dat handelingen waarvan redelijkerwijs verwacht mag worden dat ze nadelige gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten achterwege blijven, dan wel dat noodzakelijke maatregelen worden getroffen om negatieve gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen ze beperkt of ongedaan worden gemaakt.

Art 1.12 Gedeputeerde staten van de provincies dragen zorg voor:

- het nemen van de nodige maatregelen voor de bescherming, de instandhouding of het herstel van biotopen en leefgebieden in voldoende gevarieerdheid voor alle

van nature in het wild levende vogelsoorten en planten en dieren en hun habitats van bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn en habitattypen van bijlage I van de Habitatrichtlijn;

- het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende van nature in het wild voorkomende dier- en plantensoorten;
- de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland.

Gedeputeerde staten kunnen gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en 'bijzondere provinciale landschappen'.

1.3 Natura 2000-gebieden

De Wnb heeft tot doel het beschermen en in stand houden van Natura 2000-gebieden.

Relevante wettelijke bepalingen

De beoordeling van projecten en andere handelingen wordt geregeld in artikel 2.7 tot en met artikel 2.9. Aanwijzingsbesluiten geven de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van de leefgebieden voor vogels van de Vogelrichtlijn, de natuurlijke habitats en de habitats van soorten van de Habitatrichtlijn. De instandhoudingsmaatregelen zijn voor elk gebied beschreven in het beheerplan. Tevens beschrijft het beheerplan welke handelingen en ontwikkelingen in het gebied en daarbuiten het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen. Voor het uitvoeren van plannen of projecten kan GS de verplichting opleggen tot preventieve of herstelmaatregelen. Dit is niet van toepassing indien voor het plan of project een (omgevings)vergunning is verleend.

Beoordeling van plannen en projecten

Art. 2.7 Voor een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie (in cumulatie) met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, is een **passende beoordeling** noodzakelijk.

Er is een **vergunning** nodig van GS voor projecten of andere handelingen die de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. De bevoegdheid ten aanzien van de vergunningverlening ligt bij GS van de provincie waarin het project wordt uitgevoerd.

Er geldt een **uitzondering op de vergunningprocedure** op grond van de Wet natuurbescherming: als via een andere wettelijke bepaling een passende beoordeling

verplicht is (bijvoorbeeld op grond van de Tracéwet of de Spoorwet wegverbreding) voor de besluitvorming.

Art. 2.9 Géén vergunning is nodig:

- Als het project of de handeling is opgenomen in een Natura 2000-beheerplan of in een vastgesteld programma voor Natura 2000-gebieden (zoals de PAS). Voorwaarde is dat 1) ten aanzien van het plan of het programma een passende beoordeling van projecten is uitgevoerd waaruit de zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten, en 2) dat het bestuursorgaan dat het plan of programma heeft vastgesteld, tevens bevoegd gezag is voor vergunningverlening of dat dit bestuursorgaan heeft ingestemd heeft met het plan of programma.
- Als het project of de handeling al bestond of bekend was op de referentiedatum 31 maart 2010 of later als het gebied later is aangewezen (ook wel bekend als bestaand gebruik).
- Als het project of de handeling behoort tot door PS bij verordening aangewezen categorieën van gevallen.

Toelichting op begrippen

Habitattoets

De habitattoets is de verzamelnaam van toetsingen van effecten van plannen en projecten op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In beginsel worden de effecten van plannen en projecten op Natura 2000-gebieden 'passend beoordeeld'. Als er kans is op significant negatieve effecten en mitigerende maatregelen bij de beoordeling zijn betrokken wordt gesproken over een '**passende beoordeling**'. Om procedurele redenen kan er voor worden gekozen om een **oriëntatiefase** – soms ook wel '**voortoets**' genoemd – te doorlopen. De inhoudelijke studie is in de oriëntatiefase in grote lijnen identiek aan een passen de beoordeling, echter mitigerende maatregelen zijn bij de oriëntatiefase niet bij de beoordeling betrokken. Als de conclusie is dat significante negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten en maatregelen nodig zijn om significant negatieve effecten met zekerheid te voorkomen, zal alsnog een passende beoordeling nodig zijn.

Mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen ter voorkoming of beperking van het (mogelijke) effect van het project of andere handeling en deze maatregelen zijn onlosmakelijk verbonden zijn met een project / andere handelingen

Cumulatieve effecten

Voor de habitattoets geldt uitdrukkelijk dat voor elke activiteit onderzocht moet worden of er mogelijke significante effecten zijn als gevolg van de activiteit afzonderlijk *en* in combinatie met andere plannen en projecten. In het laatste geval moeten de gezamenlijke ofwel cumulatieve effecten beoordeeld worden in het licht van de

instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Het gaat daarbij om alle plannen en projecten die op bestuurlijk niveau zijn goedgekeurd en die nog niet (volledig) zijn gerealiseerd.

Significantie

Van significante effecten kan sprake zijn als ten gevolge van het plan of project realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen wordt bemoeilijkt of onmogelijk wordt gemaakt. In de Leidraad bepaling Significantie is het begrip 'significante gevolgen' toegelicht.²

Externe werking

Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als die activiteiten negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied (kunnen) veroorzaken. Dit wordt de 'externe werking' van de bescherming genoemd.

Programma Aanpak Stikstof

Op 1 juli 2015 is de Programma Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. Dit programma geeft met een gericht pakket van herstelmaatregelen enerzijds waarborgen voor behoud en herstel van stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten en biedt anderzijds ruimte voor nieuwe economische activiteiten. Voor projecten die vermeld zijn op een lijst met prioritaire projecten is op voorhand ruimte gereserveerd. Voor nieuwe projecten (niet-prioritair) geldt bij een toename van stikstofdepositie op een stikstof gevoelig habitat met thans al een overschrijding het volgende:

- Activiteiten met een stikstofdepositie vanaf 1 mol/ha/jaar zijn vergunningplichtig.
- Activiteiten met een stikstofdepositie onder 0,05 mol/ha/jaar zijn niet vergunningplichtig.
- Voor activiteiten met een stikstofdepositie tussen 0,05 mol/ha/jaar – 1 mol/ha/jaar moet voor het Natura 2000-gebied worden nagegaan wat de actuele geldende grenswaarde is. Bij 95% uitgegeven depositieruimte wordt de grenswaarde verlaagd naar 0,05 mol/ha/jaar; dan is dus een vergunning nodig bij een stikstofdepositie hoger dan 0,05 mol/ha/jaar (anders bij 1 mol/ha/jaar)

De omvang van de stikstofdepositie als gevolg van een project moet worden vastgesteld aan de hand van het rekenmodel AERIUS Calculator.

1.4 Soorten

Verbodsbepalingen

De Wnb onderscheid bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes:

Art. 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

² Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Publicatie Steunpunt Natura 2000, versie 27 mei 2010.

1. Het is verboden opzettelijk in het wild levende vogels (VR artikel 1) te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder 1 te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld onder 1 te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld onder 1 opzettelijk te storen.
5. Het verbod, opzettelijk storen, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het ministerie heeft een lijst gemaakt van soorten vogels die hun nest doorgaans het hele jaar door of telkens opnieuw gebruiken. Deze nesten zijn jaarrond beschermd³. Voor andere soorten geldt dat de nesten alleen beschermd zijn wanneer zij (in het broedseizoen) in gebruik zijn.

Art. 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende **dieren** (HR bijlage IV, VvBern Bijlage II, VvBonn Bijlage I) opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld onder 1 opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld onder 1 in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder 1 te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden **planten** (HR bijlage IV, VvBern Bijlage I) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Art. 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Het is verboden in het wild levende **zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers** van de soorten, genoemd in de bijlage bij de Wet, onderdeel A, natuurbescherming opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder 1 opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
3. Het is verboden **vaatplanten** genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij de Wet natuurbescherming, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd. Sommige vogelsoorten vallen daarmee zowel onder het 'Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn' als onder het 'Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn'. Het 'Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn' is ten aanzien van 'verstoren' strikter dan het 'Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn'. Aan de andere kant zijn de ontheffingsgronden voor het 'Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn' weer beperkter dan voor 'Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn'. We gaan in het toetsingskader zekerheidshalve uit van het juridisch strengste beschermingsregime.

³ Zie de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen, ministerie van LNV, augustus 2009.

Ontheffingen en vrijstellingen

Gedeputeerde staten kunnen een ontheffing verlenen van verboden die gelden voor Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Art 3.3), Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Art 3.8) en Beschermingsregime andere soorten (Art 3.10 lid 2). Provinciale staten en de Minister kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden (Art 3.3, Art 3.8)

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing,
- er is voldaan aan een in Art 3.3 dan wel Art 3.8 genoemd belang,
- er is geen sprake van een verslechtering van de (gunstige) staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Aan een ontheffing kunnen voorwaarden worden gesteld om schade te beperken of te compenseren zodat er geen afbreuk wordt gedaan aan de Svl.

Art 3.3, Art 3.8 De verboden voor zijn niet van toepassing op handelingen ten behoeve van instandhoudingsmaatregelen en handelingen in het kader van een Natura 2000-beheerplan of een vastgesteld programma (zoals bijvoorbeeld de PAS).

Art. 3.10 Voor soorten vallend onder '*Beschermingsregime andere soorten*' kan de provincie een vrijstelling verlenen voor handelingen in het kader van de **ruimtelijke inrichting of ontwikkeling** van gebieden en **bestendig beheer of onderhoud**.

Art. 3.31 De hierboven genoemde verboden onder de drie beschermingsregimes zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde **gedragscode** en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer of onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345-512710, Fax 0345-519849

E-mail info@buwa.nl, www.buwa.nl